

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 14 stycznia 2020 r.

Druk nr 45

**MINISTER
ROZWOJU**

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z umieszczeniem w porządku obrad 3. Posiedzenia Senatu RP punktu obejmującego rozpatrzenie „Informacji Prezesa Rady Ministrów na temat sytuacji polskiego hutnictwa ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w krakowskim oddziale ArcelorMittal, polityki celnej oraz przedstawienie stanowiska w sprawie planów rządu mających na celu powstrzymanie upadku branży w Polsce”, w załączeniu przekazuję materiał na ww. temat.

Z poważaniem
(-) Krzysztof Mazur
Podsekretarz Stanu

MINISTERSTWO ROZWOJU

⁶ Informacja Prezesa Rady Ministrów na temat sytuacji polskiego hutnictwa ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji w krakowskim oddziale ArcelorMittal, polityki celnej oraz przedstawienie stanowiska w sprawie planów rządu mających na celu powstrzymanie upadku branży w Polsce”

3. posiedzenie Senatu RP w dniu 16 stycznia 2020 r.

Warszawa 2020

1. Sytuacja na globalnym rynku stalowym

Pomimo działań OECD mających na celu redukcję zdolności produkcyjnych, światowa produkcja stali w 2018 roku wzrosła o 5% osiągając rekordową wielkość 1809 mln ton. Największy światowy producent i konsument stali - Chiny zwiększył produkcję stali surowej w stosunku do 2017 r. o 6,6 % - do 928 mln ton. Wykorzystanie mocy produkcyjnych stali surowej w światowym hutnictwie osiągnęło prawie 80 %, przy nadwyżce zdolności ok. 460 mln ton. Z danych za 11 miesięcy 2019 r. wynika, że globalna produkcja stali wyniosła 1 684 mln ton (wzrost o 3% r/r). W tym samym okresie Chiny wytworzyły 904 mln ton stali (wzrost o 7%), Indie - 102 mln ton (wzrost o 2% r/r), Japonia - 92 mln ton (spadek o 5% r/r), USA - 81 mln ton (wzrost o 2% r/r).

Załącznik nr 1 pokazuje 20 największych producentów stali na świecie.

W 2018 r. kraje Unii Europejskiej wyprodukowały 168 mln ton stali i był to spadek o 0,3 % w stosunku do 2017 r. Najwięcej stali w tym okresie wyprodukowały Niemcy 42,4 mln ton (spadek o 2% w stosunku do 2017 r.), Włochy - 24,5 mln ton (wzrost o 2%), Francja -15,4 mln ton (spadek o 1%).

W 2019 r. w okresie styczeń-listopad w Unii Europejskiej zostało wytworzonych 148 mln ton stali i jest to spadek o 4% w stosunku do analogicznego okresu w 2018 r. W tym okresie Niemcy wyprodukowały 37,1 mln ton (spadek o 5% r/r), Włochy - 21,8 mln ton (spadek o 4% r/r), Francja -13,5 mln ton (spadek o 5% r/r), Hiszpania - 12,8 mln ton (spadek o 3% r/r). W tym samym okresie w Polsce wyprodukowano 8,4 mln ton i był to spadek o 10 % r/r.

Tylko w 2019 r. producenci stali zredukowali swoją produkcję o ok. 6 mln ton, m.in. w hutach w: Krakowie, Eisenhüttenstadt, Bremie i Salzgitter (Niemcy), Koszycach (Słowacja), Raahе (Finlandia), Oxelosund (Szwecja), Gijon (Hiszpania), Taranto (Włochy), Dunkierka (Francja).

Szczegółowe dane dotyczące produkcji stali w krajach Unii Europejskiej w okresie styczeń-listopad 2019 r. przedstawia załącznik 2.

2. Polski przemysł stalowy

Hutnictwo należy do pierwszej dziesiątki największych sektorów w Polsce zatrudniającym około 25 tys. osób. Wartość produkcji sprzedanej sektora stalowego w 2018 r. wyniosła 37,5 mld zł¹ co stanowiło 3% produkcji przemysłowej. W tym samym roku średnie wykorzystanie zdolności produkcyjnych w krajowym hutnictwie było o 1 punkt procentowy niższe niż w roku poprzednim i wyniosło 81%. Zarówno instalacje do wytwarzania surowki jak i stali w polskich hutach są nowoczesne, spełniające wymagania BAT. Udział Polski w ogólnej produkcji stali w Unii Europejskiej wyniósł 6,1 % i nie zmienił się w porównaniu do 2017 r.

W 2018 r. w Polsce zostało wyprodukowanych 10,2 mln ton stali surowej, co oznacza spadek o 1,6% w stosunku do 2017 r. W 2018 r. konsumpcja wyrobów stalowych wyniosła 14,9 mln ton. W pierwszych dziesięciu miesiącach 2019 r. produkcja stali surowej wyniosła blisko 7 mln ton i był to spadek o ponad 9% r/r.

Szczegółowe dane dotyczące zdolności produkcyjnych, produkcji stali i zużycia wyrobów stalowych w Polsce od 2005 r. przedstawia załącznik nr 3.

Produkcję i dynamikę produkcji (% r/r) wybranych wyrobów w okresie styczeń-wrzesień 2019 r. przedstawia poniższa tabela:

Wyroby	Produkcja (tys. ton) I-X 2019	Dynamika produkcji % I-X 2018/I-X 2019
Stal surowa	6914	-9,2
Wyroby walcowane na gorąco	6051	-9,7
Wyroby walcowane na zimno	749	-6,3
Blachy taśmy ocynkowane	650	-7,7
Rury stalowe	593	+1,8

Źródło: „Sytuacja w przemyśle stalowym” I-X 2019 r. publikacja Hutniczej Izby Przemysłowo-Handlowej

W 2018 r. eksport wyrobów hutniczych wyniósł 5,853 mln ton i był niższy 4% w stosunku do roku poprzedniego. Import wyrobów stalowych w 2018 r. wyniósł 11,8 mln ton i był wyższy o 13% w stosunku do odnotowanego w 2017 r. Zużycie jawne wyrobów stalowych gotowych w Polsce w 2018 r. wyniosło 14,9 mln ton i było wyższe o 9,5% w stosunku do 2017 r.

Jednocześnie, w okresie od stycznia do października 2019 r., do Polski zaimportowano prawie 2,5 mln ton z krajów trzecich, a łączny import i przywóz z UE do Polski stanowił 74% krajowej konsumpcji wyrobów

¹ Dane pochodzą z opracowania „Polski przemysł stalowy 2019” Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa

stalowych. Równolegle, produkcja stali w Polsce spadła o ok. 9% (w porównaniu do pierwszych 10 miesięcy 2018 r.).

Biorąc pod uwagę obroty w handlu zagranicznym, wartość eksportu i importu stali i wyrobów stalowych w latach 2016-2018 wyniosła (w PLN):

Rok	Import	Eksport
2016	8 588 489 203	5 416 177 407
2017	10 106 566 694	6 488 816 377
2018	13 537 145 319	6 448 053 079

Źródło: Ministerstwo Finansów

W 2018 r. największym odbiorcą stali było: budownictwo (ok. 43%) z zapotrzebowaniem na poziomie ok. 6,4 mln ton używanej przy budowie budynków, dróg, konstrukcji stalowych, wyroby metalowe - z zapotrzebowaniem na poziomie 2,8 mln ton, motoryzacja - z zużyciem ok. 1,5 mln ton stali, maszyny i urządzenia z zapotrzebowaniem na poziomie 2,1 m ton.

Największych odbiorców stali w Polsce przedstawia załącznik nr 4

3. Przedsiębiorstwa działające w przemyśle hutniczym (ze szczególnym uwzględnieniem ArcelorMittal Poland)

Sektor hutnictwa stali w Polsce został całkowicie sprywatyzowany, zmodernizowany i dostosowany do wymagań otwartego rynku UE. Obecnie sektor ten jest nowoczesny, a instalacje w hutach stali w Polsce są benchmarkiem dla unijnego hutnictwa. W Polsce działają międzynarodowe koncerny hutnicze, m.in. CELSA, CMC Commercial Metals Company, ArcelorMittal. W ramach przemysłu działają 2 stalownie konwektorowe, 7 stalowni elektrycznych, 5 walcowni wyrobów płaskich, 12 walcowni wyrobów długich, 10 walcowni rur i kształtowników zimnociętych. Największym producentem wyrobów stalowych, skupiającym 70% potencjału produkcyjnego Polski, jest ArcelorMittal Poland SA posiadający 6 oddziałów oraz największą koksownię w Europie (Zdzieszowice). Zatrudnia w nich ponad 11 000 pracowników. W 2018 r. AMP wyprodukował 5,93 mln ton stali przy zdolnościach produkcyjnych na poziomie 8,6 mln ton.

ArcelorMittal Poland SA posiada swoje Oddziały w:

- Świętochłowicach- produkcja najwyższej klasy blach stalowych,
- Dąbrowie Górniczej - produkcja szyn o długości 120 metrów,
- Krakowie- produkcja blach walcowanych na gorąco,
- Sosnowcu- produkcja wyrobów walcowanych,
- Chorzowie- produkcja wyrobów walcowanych,
- Zdzieszowicach-produkcja koksu

Dnia 23 listopada 2019 r. został zapoczątkowany proces wygaszania wielkiego pieca w Oddziale ArcelorMittal Poland w Krakowie. Decyzja została spowodowana koniecznością dostosowania stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych do niższego poziomu popytu na wyroby stalowe i odbywa się w sposób kontrolowany i zaplanowany, umożliwiając maksymalnie niskie koszty jego ponownego uruchomienia. Sytuacja taka miała już miejsce w przeszłości – na przełomie 2010 i 2011 r. nie pracowały wielki piec i stalownia i zostały ponownie uruchomione, kiedy sytuacja na rynku uległa poprawie. Aktualna sytuacja nie oznacza bynajmniej wstrzymania działalności Oddziału ArcelorMittal Poland w Krakowie, bowiem nadal jest kontynuowana produkcja blach walcowanych na wsadach pochodzących z innych zakładów tej Spółki.

W okresie od maja 2004 r. do grudnia 2019 r. ArcelorMittal Poland otrzymał pomoc publiczną w wysokości 373 475 907 mln PLN (środki budżetowe i środki unijne). Środki te przeznaczone na realizację projektów innowacyjnych, szkoleniowych i środowiskowych były udzielane m.in. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

4. Zagrożenia dla polskiego hutnictwa

- Wojna handlowa

Zagrożeniem dla przemysłu hutniczego jest nadal rosnący, często subsydiowany import z krajów trzecich. Okres od 2018 roku w światowym hutnictwie przebiegał w warunkach tzw. wojny handlowej. W marcu 2018 r. prezydent USA Donald Trump ogłosił cła na przywóz wyrobów stalowych na poziomie 25% i aluminium na poziomie 10%. Wywołał tym samym duże zaniepokojenie producentów stali w Unii Europejskiej, którzy obawiali się, że w wyniku działań Stanów Zjednoczonych około 30 mln ton wyrobów stalowych, które nie trafią na rynek amerykański może być ulokowanych na rynku unijnym.

W tej sytuacji UE wprowadziła Instrumenty ochrony handlu (ang. *Trade Defence Instruments* - TDI) przeciwko nieuczciwej konkurencji ze strony państw trzecich, które są używane w sytuacji pojawienia się działań zakłócających handel międzynarodowy. Środki te nie są narzędziami protekcyjnymi. Efektem nałożenia środków antydumpingowych (AD) i antysubsydyjnych (AS) jest przywrócenie zasad uczciwej konkurencji na rynku, pomiędzy przedsiębiorstwami unijnymi, a firmami korzystającymi z niedozwolonej w świetle prawa międzynarodowego pomocy państwa trzeciego. Z kolei środki ochronne przed nadmiernym przywozem (SFG) mają zastosowanie w przypadku ryzyka niekontrolowanego napływu towaru na teren UE, który może mieć wpływ na sytuację producentów unijnych. Środki ochronne są jednym z głównych Instrumentów ograniczających import stali do UE. W przypadku usunięcia barier celnych import wzrósłby gwałtownie.

– Wzrost cen uprawnień do emisji CO₂

Na pogarszającą się pozycję konkurencyjną hutnictwa w całej UE ma wpływ znaczący wzrost cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla w ramach systemu EU ETS. Jeszcze w połowie 2017 r. średnia cena uprawnień do emisji wynosiła ok. 4,75 EUR/EUA (ang. „*European Emission Allowances*”). Od czasu finalizacji prac nad reformą EU ETS, cena uprawnień zaczęła gwałtownie rosnąć, osiągając w grudniu 2019 r. poziom 26,73 EUR/EUA (wzrost o ponad 460%).

Koszt systemu ETS oraz jego wpływ na zagrożenie tzw. ryzyka „*ucieczki emisji*” (ang. „*carbon leakage*”) jest dostrzegany na arenie europejskiej i adresowany częściowo poprzez takie rozwiązania, jak przydział darmowych uprawnień do emisji CO₂, czy rekompensaty na pokrycie kosztów pośrednich uprawnień do emisji dla przemysłów energochłonnych. Wspomniane środki są jednak niewystarczające, aby zapewnić konkurencyjność przemysłu europejskiego w kontekście nowych, ambitnych celów klimatycznych stawianych przez UE.

– Wzrost cen energii elektrycznej

Wzrost cen uprawnień przełożył się także na podwyżkę cen energii elektrycznej, szczególnie w krajach o dużym udziale energetyki opartej o węgiel, takich jak Polska. W porównaniu do grudnia 2017 r., średnie ceny hurtowe energii elektrycznej w Polsce wzrosły z 177,42 do 242,12 zł/MWh (średnie miesięczne notowania kontraktu terminowego BASE z dostawą na przyszły rok w grudniu 2017 r. oraz grudniu 2019 r. opublikowane przez TGE).

Ceny energii na rynku hurtowym w Polsce należą do wyższych w Europie i najwyższych w porównaniu do uprzemysłowionych krajów sąsiednich. Analizując ceny rocznych kontraktów na zakup energii elektrycznej w Polsce, Niemczech, Słowacji, Czechach oraz Rumunii w latach 2015-2019, ceny na polskim rynku znacząco odbiegają zarówno pod względem poziomu jak i trendu, w jakim porusza się średnia cena energii elektrycznej u naszych bezpośrednich sąsiadów. Średnio, w analizowanym okresie ceny w Polsce były wyższe o 19% w stosunku do Niemiec, 20% - Czech, 16% - Słowacji, oraz 7% w stosunku do Rumunii (Załącznik nr 5 i 6). Różnica cen odzwierciedla specyfikę krajowej struktury podaży energii elektrycznej. Na różnice w cenach hurtowych dodatkowo nakładają się dodatkowe opłaty o charakterze regulacyjnym (opłata jakościowa, opłata mocowa). Przekłada się to na konkurencyjność polskiego hutnictwa, gdzie w przypadku huty EAF koszty energii elektrycznej stanowią 40% kosztów przetworzenia. Strukturę kosztów energii dla odbiorców przemysłowych w Polsce przedstawia załącznik nr 7.

6. Działania na rzecz utrzymania konkurencyjności przedsiębiorstw hutniczych

Byłe Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii w dialogu z b. Ministerstwem Energii oraz przedstawicielami przemysłu wskazanymi przez Hutniczą Izbę Przemysłowo-Handlową oraz Forum Odbiorców Energii Elektrycznej i Gazu prowadziło ciągłą dyskusję nad rozwiązaniami wpływającymi na poprawę sytuacji przemysłów energochłonnych w Polsce, w tym przemysłu hutniczego. Realizując postulaty środowiska przedsiębiorców działających w przemysłach energochłonnych został powołany *Zespół do spraw przemysłów energochłonnych* jako organ pomocniczy Ministra Przedsiębiorczości i Technologii (Dziennik Urzędowy z dnia 4 października 2018 r., poz. 58). Zespół, w oparciu o monitorowanie sytuacji na europejskim i polskim rynku, ma za zadanie m.in. opracowywanie propozycji założeń rozwiązań legislacyjnych, wpływających na poprawę sytuacji przemysłów energochłonnych w Polsce, w szczególności w obszarze polityki energetycznej. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele ministra właściwego do spraw energii, ministra właściwego do spraw środowiska, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, ministra właściwego do spraw nauki, a także reprezentanci agend rządowych (Urzędu Regulacji Energetyki, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Urzędu Zamówień Publicznych). Wspólne prace Zespołu doprowadziły do przygotowania i przedstawienia Komitetowi Ekonomicznemu Rady Ministrów „Pakietu dla małych ośrodków przemysłowych” zawierającego propozycje działań w obszarze energetycznym. W ramach realizacji rekomendacji zawartych w ww. dokumencie nastąpiła zmiana parametrów uprawniających do stosowania obniżonej stawki opłaty przejściowej, trwa proces notyfikacji w KE możliwości stosowania przez odbiorców przemysłowych obniżonych stawek opłaty mocowej, została przyjęta ustawa o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych. Zmiany te były następstwem przyjęcia szeregu regulacji w obszarze energetycznym:

– Zmiana ustawy o efektywności energetycznej

Dnia 20 maja 2016 r. została przyjęta przez Sejm ustawa o efektywności energetycznej (Dz. U. z 11 czerwca 2016 r. poz. 831z póź. zm.), w której zostały wprowadzone zmiany uwzględniające propozycje przemysłu, w tym hutniczego. M. in. dokonano:

- ✓ zmiany kryteriów określających energochłonnego odbiorcę końcowego mogącego skorzystać z mechanizmu alternatywnej realizacji obowiązku, tj. wprowadzenie kryterium w postaci wykonywania działalności gospodarczej określonej jednym z wymienionych kodów PKD zamiast dotychczasowego kryterium 15 % progu udziału kosztu energii elektrycznej w wartości produkcji;
- ✓ wprowadzono możliwość składania oświadczeń dla przedsiębiorstw sprzedających nie tylko energię elektryczną, ale także ciepło i gaz ziemny;
- ✓ zmiany wymogu uzyskania oszczędności energii o nie mniej niż 1,5 % jej średniego rocznego zużycia na wymóg uzyskania oszczędności energii w ilości nie mniejszej niż 10 ton oleju ekwiwalentnego.

Zmiana minimalnego progu oszczędności energii uzyskanej średnio w ciągu roku z 1,5% jej rocznego zużycia w latach 2011 – 2013 na próg 10 ton oleju ekwiwalentnego jest zbliżna z procedurą uzyskiwania świadectw efektywności energetycznej, a co za tym idzie, zmniejsza ryzyko pojawienia się ewentualnych problemów interpretacyjnych dotyczących prawidłowego sposobu wyliczenia uzyskanych oszczędności energii, czy to po stronie odbiorcy końcowego, dostawcy energii, czy Urzędu Regulacji Energetyki

– Ustawa o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych

Mając na względzie sytuację przemysłów energochłonnych, w tym hutniczego, Rząd opracował przyjętą przez Sejm RP i podpisaną w dniu 9 sierpnia 2019 r. przez Prezydenta RP ustawę z 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych. Ustawa określa zasady, tryb udzielania oraz sposób obliczania wielkości rekompensat z tytułu przenoszenia kosztów zakupu uprawnień do emisji w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1201 i 2538) na ceny energii elektrycznej zużywanej do wytwarzania produktów w sektorach lub podsektorach energochłonnych. Uprawnione do ubiegania się o rekompensaty są przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorach przemysłów energochłonnych określonych w załączniku nr 1 do ustawy (m.in. huty, zakłady chemiczne). Ustawa przewiduje, że w roku 2020 i 2021 na wypłatę rekompensat zostanie przeznaczonych każdorazowo 890 mln złotych.

Pomoc udzielana jest w oparciu o *Wytyczne w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych po 2012 r.*

Ok. 300 przedsiębiorstw z branż energochłonnych (m.in. hutnicza) będzie uprawnionych do uzyskania rekompensat za zawarte w cenie energii koszty nabycia uprawnień do emisji CO₂. Rekompensaty pomogą naszemu przemysłowi konkurować z firmami działającymi za granicą oraz pozwolą utrzymać ok. 1,3 mln miejsc pracy w samych przedsiębiorstwach energochłonnych oraz u ich kooperantów. Pierwsze wypłaty przedsiębiorstwom energochłonnym - za rok 2019 - nastąpią już w 2020 roku.

– Ustawa o rynku mocy – notyfikacja systemu ulg od kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwa energochłonne w związku z opłatami mocowymi

Rynek mocy został wprowadzony w Polsce ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o rynku mocy (Dz. U. z 2018 r., poz. 9). W lutym 2018 r. Komisja Europejska notyfikowała mechanizm rynku mocy. Zgodnie z ww. ustawą koszty rynku mocy będą pokrywane przez odbiorców końcowych poprzez ulszczenie opłaty mocowej stanowiącej część taryfy dla usługi przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej. Opłaty te będą ustalane odrębnie dla gospodarstw domowych oraz pozostałych odbiorców i od dnia 1 października 2020 r. będą naliczane od zużytej energii elektrycznej pobieranej w godzinach określonych w rozporządzeniu Ministra Energii. Opłata ta wyniesie średnio około 45 zł/MWh. Ustawa o rynku mocy przewiduje system ulg w opłacie mocowej, którego wejście w życie powinno nastąpić nie później niż 1 października 2020 r., zależy to jednak od pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej. Dla odbiorców energochłonnych przewidziana jest ulga od tej opłaty na warunkach analogicznych do znanej ulgi w kosztach wsparcia OZE – zielonych certyfikatów i opłaty OZE. Ulga przysługiwać będzie podmiotom z sektorów energochłonnych o współczynniku energochłonności powyżej 3%. Obecnie trwa proces notyfikacji systemu ulg. Trwają kontakty robocze między przedstawicielami Ministerstwa Rozwoju oraz KE.

– Ustawa o odnawialnych źródłach energii

Sejm przyjął 19 lipca 2019 r. nowelizację ustawy o odnawialnych źródłach energii. Celem nowelizacji jest przyspieszenie inwestycji w OZE, tak by udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto wyniósł 15 procent na koniec 2020 r.

Ustawa rozszerza dotychczasową definicję prosumenta. Prosument to odbiorca końcowy, wytwarzający energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii (w mikroinstalacji o mocy do 50kW) na własne potrzeby w mikroinstalacji, który może magazynować lub sprzedawać tę energię, nie tylko sprzedawcy zobowiązanemu na określonych warunkach, ale także dowolnemu innemu sprzedawcy na warunkach z nim

uzgodnionych. Prosumentami będą mogli zostać mali i średni przedsiębiorcy, dla których wytwarzanie energii elektrycznej nie stanowi przedmiotu ich przeważającej działalności gospodarczej.

Ustawa umożliwia też tworzenie na obszarach gmin wiejskich i wiejsko-miejskich spółdzielni energetycznych. Ustawa zawiera zapisy, które umożliwią Urzędowi Regulacji Energetyki przeprowadzenie aukcji w tym roku, m.in. określające maksymalną ilość i wartość energii elektrycznej, jaka może zostać w 2019 r. trafić na aukcje. Dzięki nim – według wyliczeń ME – łączny przyrost produkcji energii elektrycznej z OZE z aukcji w 2019 r. będzie rzędu 10 TWh, a łącznie z aukcjami z roku 2018 – ok. 35 TWh.

Tzw. pakiet prosumencki przewiduje m.in.:

- a. Objęcie prosumentów systemem opustów. Da im to możliwość wytwarzania energii elektrycznej na własne potrzeby. Nadwyżki będą mogli „magazynować” w sieci elektroenergetycznej operatorów energetycznych, a następnie je odbierać, by zaspokoić swoje potrzeby energetyczne.
- b. Rozliczanie energii w dłuższych cyklach rozliczeniowych, co umożliwi korzystanie z wyprodukowanej przez siebie energii w okresach niższej produkcji, która nie zaspokaja potrzeb przedsiębiorców.
- c. Zobowiązanie ministra ds. energii oraz ministra do spraw gospodarki do wydania, w porozumieniu, rozporządzenia wykonawczego określającego szczegółowe zasady i procedurę przyłączenia do sieci mikroinstalacji należących do prosumentów, jak również zakres i zasady bilansowania oraz rozliczeń z prosumentami.
- d. Rezygnację z obowiązku przygotowania projektu budowlanego dla najmniejszych mikroinstalacji o mocy do 6,5 kW.
- e. Wprowadzenie możliwości lokalizowania mikroinstalacji na terenach, które w planach miejscowych mają przeznaczenie inne niż produkcyjne.

– Szkolnictwo zawodowe

Ustawa z 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 2245) wprowadza zmiany mające na celu odbudowę prestiżu kształcenia zawodowego, poprzez poprawę adekwatności, jakości i efektywności kształcenia w szkołach i placówkach we współpracy z pracodawcami. Zmiany te poprzedzono szerokimi konsultacjami ze środowiskiem przedsiębiorców, w tym reprezentujących sektor hutniczy.

Zdecydowana większość rozwiązań to konkretne instrumenty służące powiązaniu edukacji z rynkiem pracy:

- został zapewniony pracodawcom realny wpływ na kształcenie zawodowe, w tym na: uruchamianie kształcenia w zawodach, zawartość programów nauczania zawodów, kształcenie praktyczne, wyposażenie szkół, doskonalenie nauczycieli, czy też na doradztwo zawodowe i promocję kształcenia w zawodach,
- uczniowie zgodnie z oczekiwaniami pracodawców już w trakcie nauki w szkole są przygotowujący do nabycia specjalistycznych uprawnień niezbędnych do wykonywania zawodu,
- pracodawcy współpracujący z daną szkołą mogą ustalić realizację umiejętności niezbędnych dla danego pracodawcy, wykraczających poza podstawę programową,
- obserwując wzorce europejskie został wypracowany własny model kształcenia dualnego w formie tzw. stażu uczniowskiego – pracodawcy mają możliwość przygotowania ucznia w firmie już od pierwszej klasy przez cały cykl kształcenia – co w istotny sposób pozwoli im obniżyć koszty potencjalnej rekrutacji,
- wszyscy pracodawcy zainteresowani współpracą ze szkołami mogą korzystać z pomocy specjalnie w tym celu powołanych koordynatorów ds. kształcenia zawodowego w kuratoriach oświaty,
- zostały przewidziane także konkretne zachęty dla pracodawców zainteresowanych współpracą ze szkołami – każdy pracodawca, który podpisze z uczniem umowę na staż uczniowski i będzie mu wypłacał z tego tytułu świadczenie pieniężne, będzie mógł to świadczenie wliczyć w koszty uzyskania przychodu.

Ponadto, pracodawcy, który podejmie się kształcenia ucznia – młodocianego pracownika w zawodzie wskazanym w Prognozie MEN jako zawód o szczególnym zapotrzebowaniu na krajowym rynku pracy, będzie przysługiwało wyższe dofinansowanie kosztów kształcenia (do 10 tys. zł.). Dodatkowo, pracodawcy, którzy przekazują szkołom rzeczowe lub pieniężne darowizny na cele kształcenia zawodowego, mogą skorzystać już od stycznia 2019 r. z odliczeń od podatku CIT lub PIT.

Reforma szkolnictwa zawodowego ma również wpływ na samorządy, w tym na organy prowadzące szkoły:

- rozwój szkolnictwa branżowego dzięki zapewnieniu odpowiednich kadr może być odtąd jednym z czynników rozwoju inwestycji w powiecie lub regionie,
- organy prowadzące szkoły uzyskały konkretne narzędzie do kształtowania oferty edukacyjnej zgodnie z potrzebami rynku – w postaci prognozy MEN zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy,
- zmieniliśmy model dystrybucji środków na kształcenie zawodowe, tak aby subwencja oświatowa uwzględniała zarówno kosztowność, jak i efektywność kształcenia w poszczególnych zawodach, a także rzeczywiste zapotrzebowanie na zawody,
- organy prowadzące decydując o ofercie szkół mogą zatem zróżnicować ofertę szkół uwzględniając czynniki prorozwojowe, adekwatność do potrzeb rynku pracy,

Proces opiniowania wniosków ministrów właściwych o wprowadzenie nowego zawodu do klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego została także włączona Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

– Program sektorowy Innostal

Wychodząc naprzeciw potrzebom finansowego wsparcia wprowadzania innowacji w sektorze stalowym w 2015 r. został ustanowiony przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju sektorowy program Innostal. Program ten był finansowany ze środków w ramach Działania 1.2 „Sektorowe programy B+R” Programu operacyjnego Inteligentny Rozwój. Celem programu był wzrost konkurencyjności i innowacyjności polskiej gospodarki w obszarze przemysłu stalowego oraz sektorów z nim powiązanych w perspektywie do 2026 r. poprzez dofinansowanie prac badawczo - rozwojowych firm hutniczych. Program był skierowany do przedsiębiorstw, konsorcjów przedsiębiorstw oraz konsorcjów naukowo-przemysłowych składających się z maksymalnie 3 podmiotów, gdzie liderem zawsze było przedsiębiorstwo.

Program formułuje kierunki badań naukowych i prac rozwojowych dla polskiego sektora stalowego, które są podstawą do opracowania strategicznych obszarów problemowych wynikających bezpośrednio z Krajowego Programu Badań, Krajowych Inteligentnych Specjalizacji oraz zgodnych z priorytetowymi kierunkami badań prowadzonych w Europie i na świecie. Zakres tematyczny Programu Innostal został uszeregowany w ramach sześciu obszarów badawczych:

- nowe i ulepszone wyroby stalowe oraz technologie ich wytwarzania,
- nowe i ulepszone materiały wsadowe i stopy do produkcji hutniczej,
- odzysk i recykling surowców z odpadów metalurgicznych i złomu,
- optymalizacja zużycia energii materiałów wsadowych, mediów oraz narzędzi i ostrzeżenia hutniczego,
- innowacyjne systemy i technologie zmniejszające szkodliwe emisje o środowiska,
- innowacyjne rozwiązania unowocześniające i wspierające hutnicze procesy technologiczne.

Pierwszy konkurs został ogłoszony w kwietniu 2016r. drugi w sierpniu 2017 r., trzeci w maju 2019 r. W ramach trzech konkursów zostały dofinansowane 43 projekty na łączną kwotę ponad 270 mln PLN.

6. Działania na arenie międzynarodowej

Polski Rząd stara się na forum unijnym wynegocjować dla Polski jak najlepsze warunki w zakresie polityki handlowej, przemysłowej i klimatycznej, a także włącza się w dyskusję nad nowymi wytycznymi w sprawie niektórych środków pomocy państwa w kontekście systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (ETS) oraz na temat możliwości wprowadzenia tzw. wyrównawczej opłaty węglowej (tzw. carbon border tax).

– Dnia 17 lipca 2018 r. Komisja Europejska podjęła decyzję o wprowadzeniu na okres 200 dni środków tymczasowych w postaci kontyngentów taryfowych na import ok. 30 wyrobów stalowych, jako formy odpowiedzi w obronie własnego rynku. Po wykorzystaniu kontyngentu w danym asortymencie dalszy import obciążany jest 25% cłem. Po ww. 200 dniach obowiązywania środków tymczasowych, 2 lutego 2019 r. weszły w życie ostateczne środki ochronne, funkcjonujące na tej samej zasadzie kontyngentów taryfowych, obejmujących 26 kategorii wyrobów stalowych. Ostateczne środki ochronne obowiązywać będą do 30 czerwca 2021 r.

W ramach działań dostosowujących unijne narzędzia ochrony handlu do narastających zagrożeń wywołanych przez nieuczciwą konkurencję ze strony przemysłu państw trzecich, Unia Europejska 19 lipca 2018 r. zastosowała tymczasowe środki ochronne na wyroby stalowe, a 2 lutego 2019 r. wprowadziła ostateczne środki ochronne. Środki te będą obowiązywały łącznie przez okres 3 lat (wliczając w to okres 200 dni obowiązywania środków tymczasowych) i wygasną w dniu 16 lipca 2021 r.

Polska, jako pierwszy kraj unijny, przesłała list do Komisarzy Pani *Cecylii Malmström*, w którym zaapelowała o uwzględnienie postulatów polskiego przemysłu stalowego oraz zwróciła uwagę na potrzebę stałego monitorowania sytuacji na rynku i dostosowywania regulacji ochronnych celem zapewnienia skutecznej ochrony europejskiego przemysłu stalowego.

Ministerstwo Rozwoju aktywnie popiera dostosowanie unijnych narzędzi ochrony handlu do narastających zagrożeń wywołanych przez nieuczciwą lub agresywną konkurencję ze strony przemysłu spoza UE, w szczególności działania na rzecz naprawy niedostatków unijnych środków ochronnych w postaci kontyngentów taryfowych na wyroby stalowe. Podczas Rady do spraw Zagranicznych w formacie ministrów UE ds. handlu (FAC Trade), które odbyło się 21 listopada 2019 r. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Pan Marek Niedziak wyraził poparcie dla dalszego wzmocnienia obowiązującego Instrumentu.

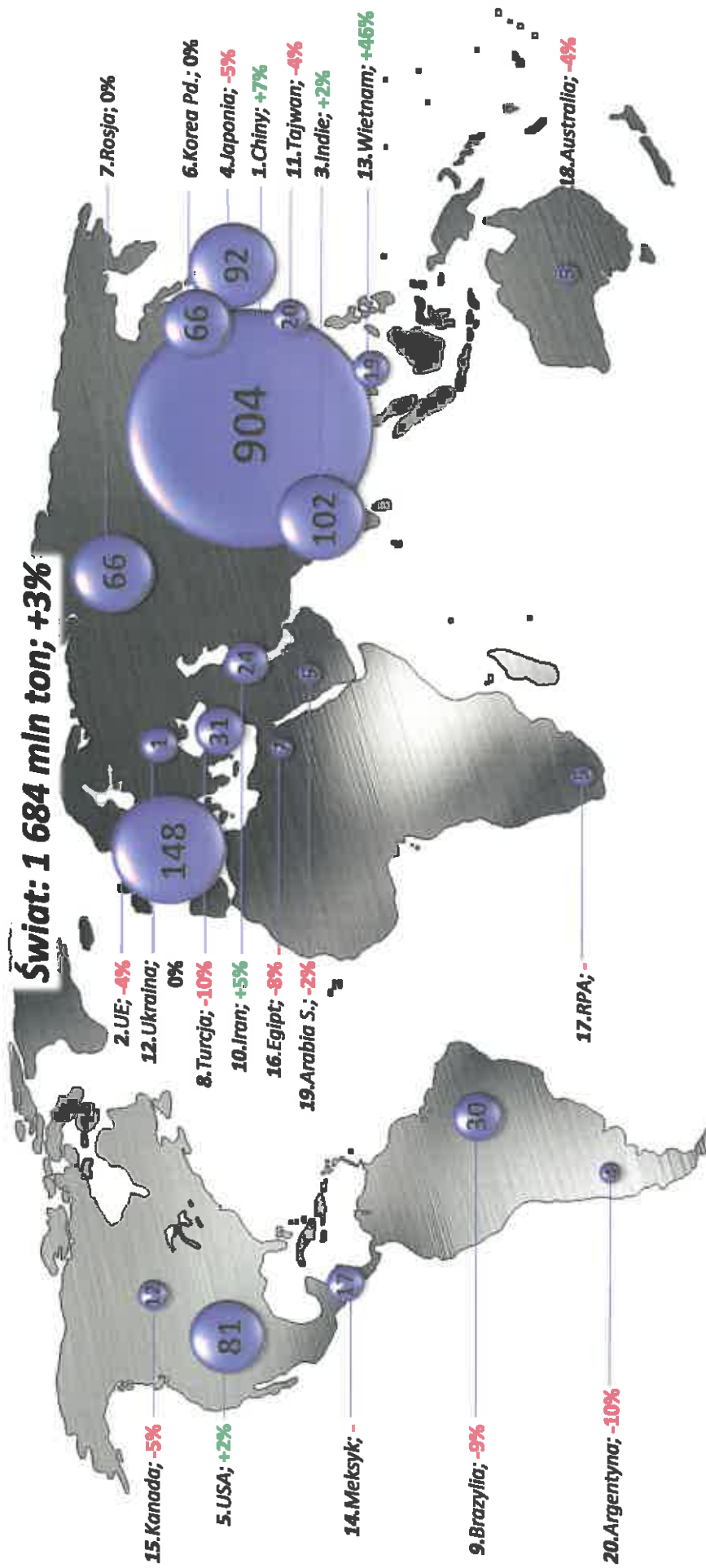
Podczas posiedzenia Komitetu przed Nadmiernym Importem (SFG), które odbyło się 11 grudnia 2019 r. przedstawiciel Polski zaprezentował sytuację polskiego przemysłu hutniczego, w tym ograniczenie produkcji przez ArcelorMittal Poland, największego producenta stali w Europie. Wskazał, że pomimo obowiązywania środków ochronnych notowany jest stały wzrost importu z krajów trzecich (Chiny, Turcja, Rosja), co powoduje presję cenową na europejskich, w tym polskich producentów i wymusza obniżanie cen na towary stalowe.

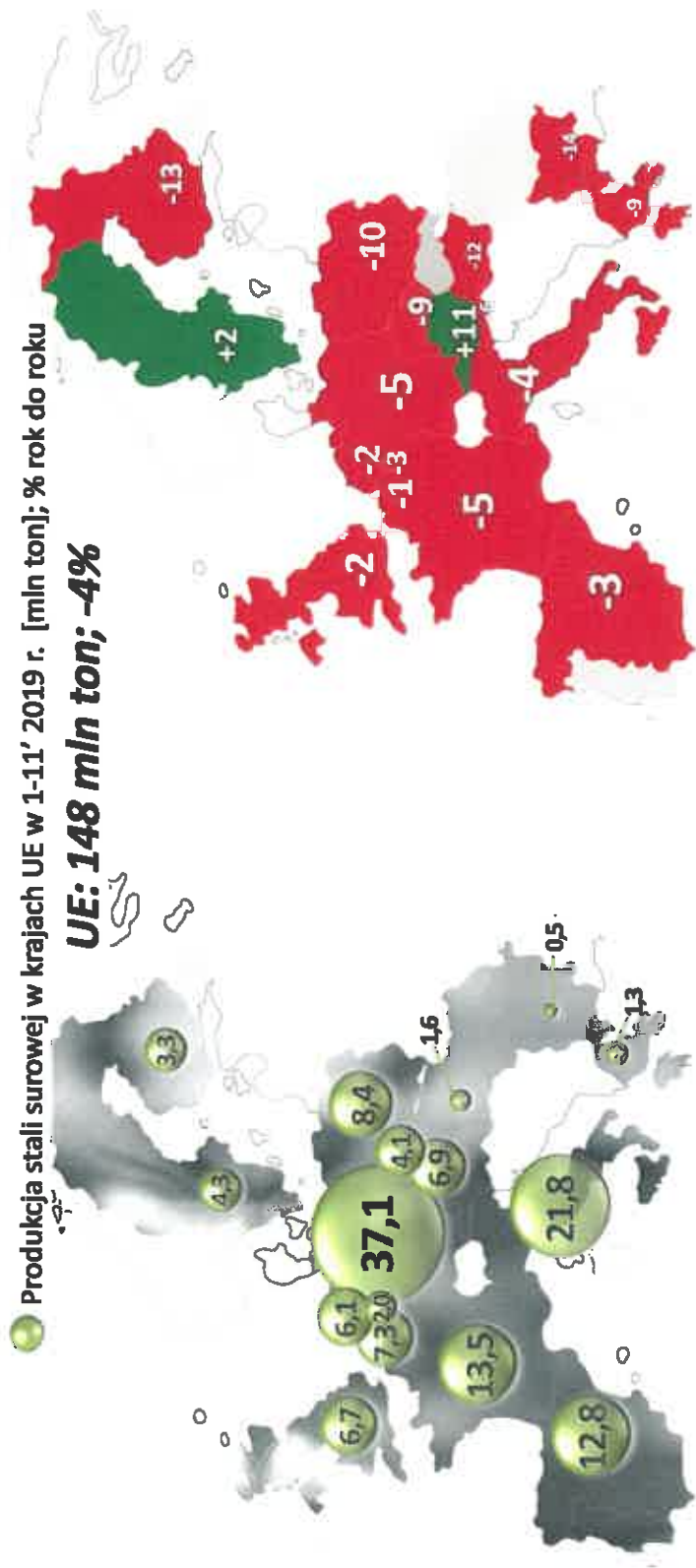
– Rozpoczęły się rozmowy z przedstawicielami przemysłu na temat koncepcja szeroko rozumianego granicznego podatku/opłaty węglowej (*ang. border carbon tax*). Z uwagi na wdrożenie pakietu klimatyczno-energetycznego, pociągającego za sobą wzrost kosztów produkcji w wyniku konieczności „płacenia” za

emisję CO₂ (lub innych ograniczeń), powstał problem utraty konkurencyjności podmiotów UE w stosunku do państw o znacznie niższych standardach środowiskowych. Aby temu przeciwdziałać, na forum UE prezentowano w przeszłości różne koncepcje w zakresie możliwości wprowadzenia środków granicznych związanych z ochroną klimatu. Proponowano także wprowadzenie podatku węglowego wewnątrz UE, który miał być powiązany ze środkiem granicznym stosowanym wobec importu do UE z krajów nierealizujących kosztowych programów ograniczenia emisji. Obecnie Francja ponownie promuje propozycję granicznej opłaty węglowej/opłaty wyrównawczej związanej z emisją gazów cieplarnianych (ang. *border carbon adjustments*). Jej celem jest zapewnienie, by produkty importowane z państw trzecich, które nie stosują wymogów w zakresie emisji na poziomie takim jak UE, obciążone były takimi samymi opłatami klimatycznymi, jak produkty powstałe wewnątrz UE. Proponowane rozwiązanie zapewniłoby wyrównanie szans konkurencyjnych dla przedsiębiorstw europejskich, a uzyskane środki stanowiłyby dochody budżetu UE i służyły finansowaniu działań UE. Za takim podejściem opowiadają się organizacje zrzeszające przedsiębiorstwa sektorów energochłonnych w UE, ponoszące koszty związane z dekarbonizacją, których ich konkurenci z państw spoza UE ponosić nie muszą. Jednak wprowadzenie granicznej opłaty węglowej może stanowić wstęp do dodatkowego opodatkowania emisji na rynku wewnętrznym (w tym sektora non-ETS) i stopniowego przenoszenia ciężaru dyskusji w polityce klimatycznej UE z problemu emisyjności produkcji na emisyjność konsumpcji, która w perspektywie długoterminowej może wymagać zmiany dotychczasowego modelu konsumpcji w UE. Część państw UE (w tym Francja będąca głównym pomysłodawcą granicznej opłaty węglowej oraz kraje skandynawskie) wprowadziło już tzw. „podatek węglowy” i od pewnego czasu podejmuje próby lobbowania na rzecz wprowadzenia go w innych państwach członkowskich UE. Zasadniczym problemem w kontekście opłaty granicznej jest także to, czy byłaby ona zastosowana w odniesieniu do Chin i USA - objęcie tych państw jakąkolwiek opłatą graniczną samo w sobie może stanowić duży problem polityczny dla całej UE i każdego państwa członkowskiego z osobna. Wprowadzenie podatku granicznego może determinować konieczność zmian w dyrektywie ETS w odniesieniu do sektorów energochłonnych oraz wiązać się w opinii KE z zaprzestaniem przyznawania bezpłatnych uprawnień i tym samym zakupem wszystkich uprawnień na aukcjach. Prawdopodobnie zakwestionowane byłyby również takie mechanizmy jak rekompensaty dla sektorów i podsektorów energochłonnych w państwach członkowskich. Efektem takiego rozwiązania może być wzrost cen towarów nim objętych na rynku europejskim (przez wyższe ceny dóbr importowanych albo konieczność ich nabycia na rynku wewnętrznym po cenie uwzględniającej koszty praw do emisji). Dodatkowo należy mieć na uwadze, że wprowadzenie środków granicznych może rodzić reakcje krajów trzecich i skutkować wykorzystaniem podobnych mechanizmów na swoich granicach celnych. Należy również zaznaczyć, że według przedstawionej koncepcji granicznej opłaty węglowej, w pierwszym etapie, pilotażowo, byłyby objęte nim sektory: metalurgiczny i cementowy. Wskazana byłaby zatem pogłębiona analiza wpływu proponowanych zmian bezpośrednio na konkurencyjność sektorów, których dotknęłaby nowa regulacja oraz pośrednio na całe budownictwo, które ściśle powiązane jest z tymi sektorami.

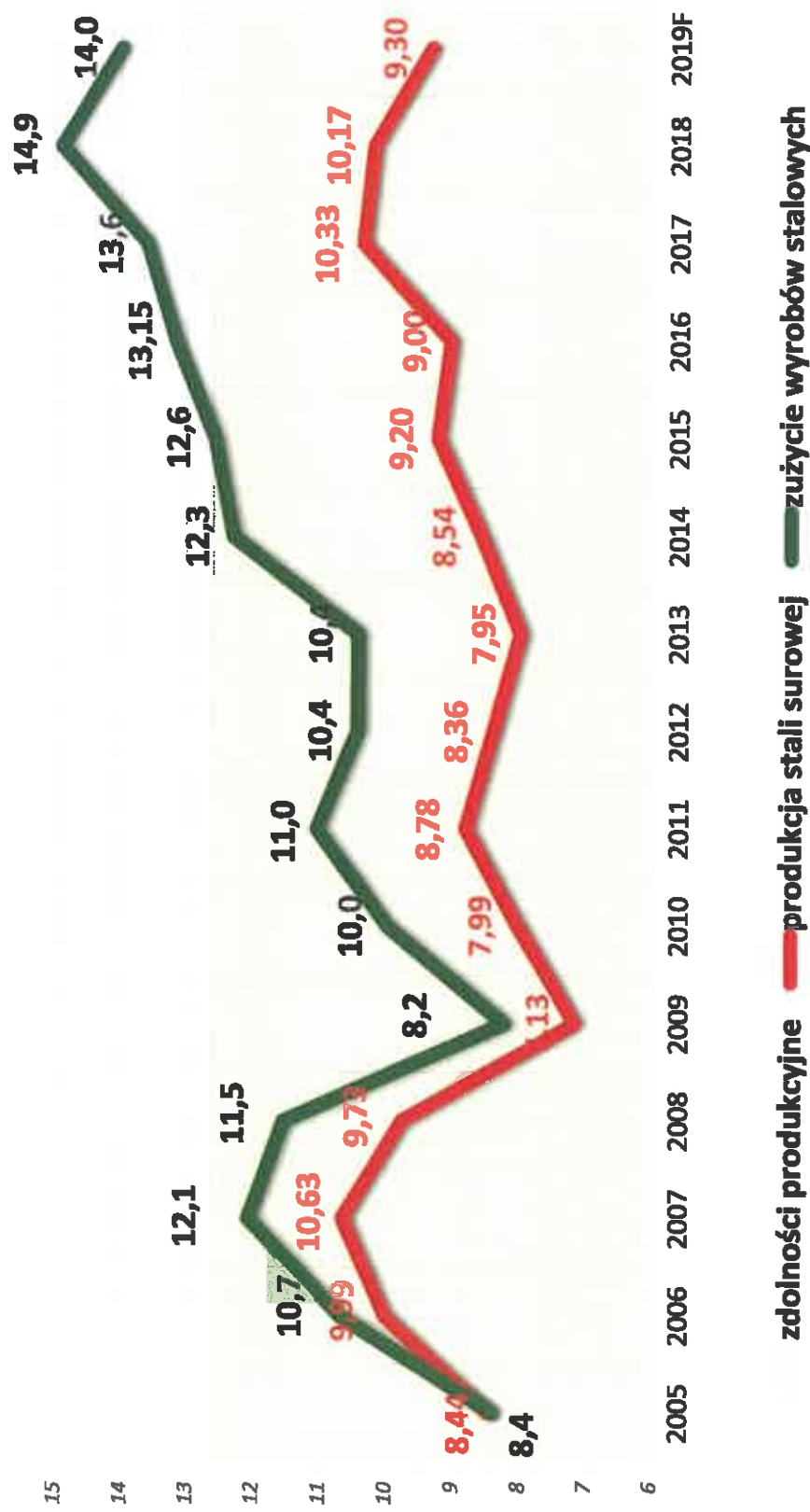
Produkcja stali surowej - Top 20 krajów w 1-11' 2019 r.

Świat: 1 684 mln ton; +3%

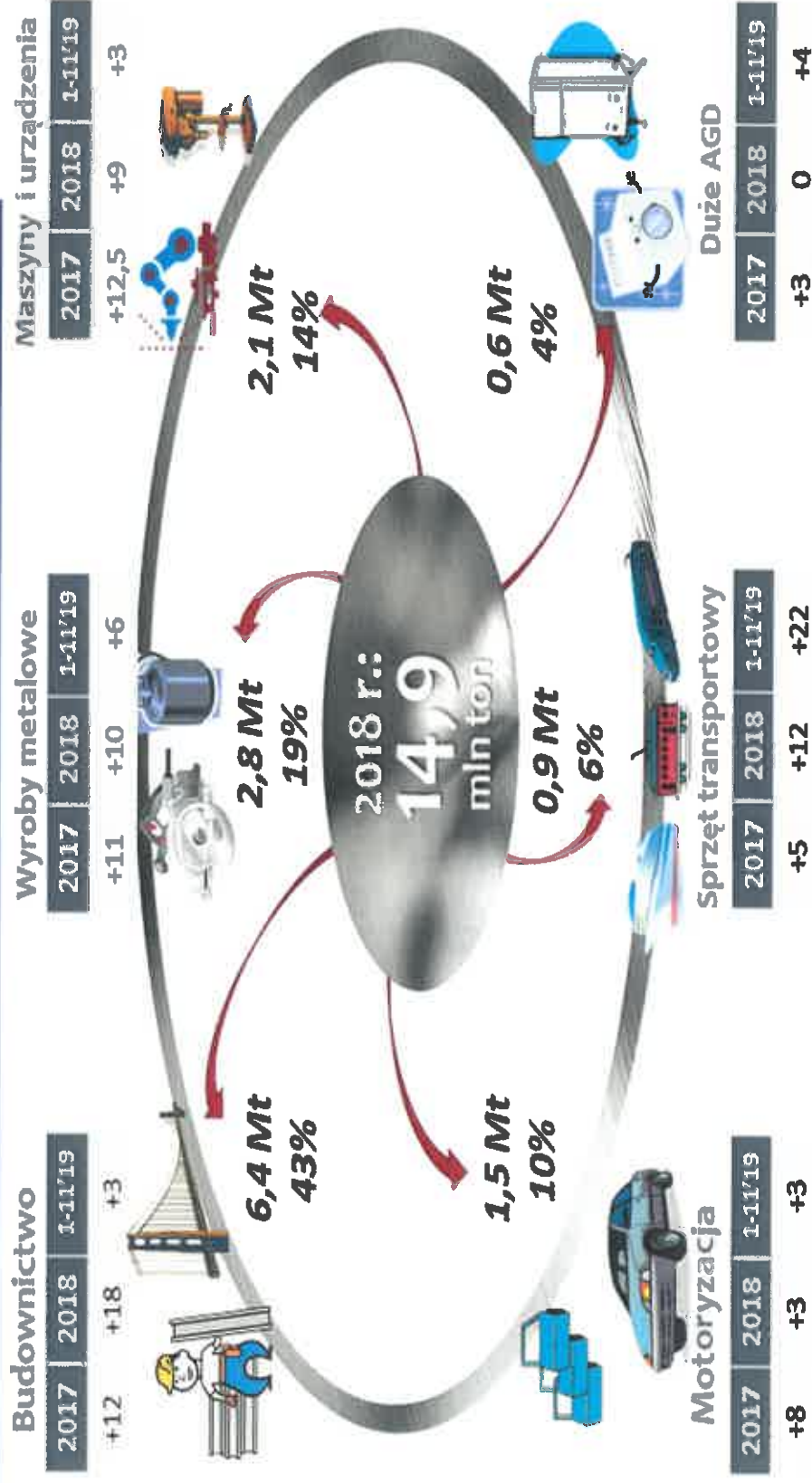

Zdolności produkcyjne, produkcja stali oraz zużycie wyrobów stalowych w Polsce

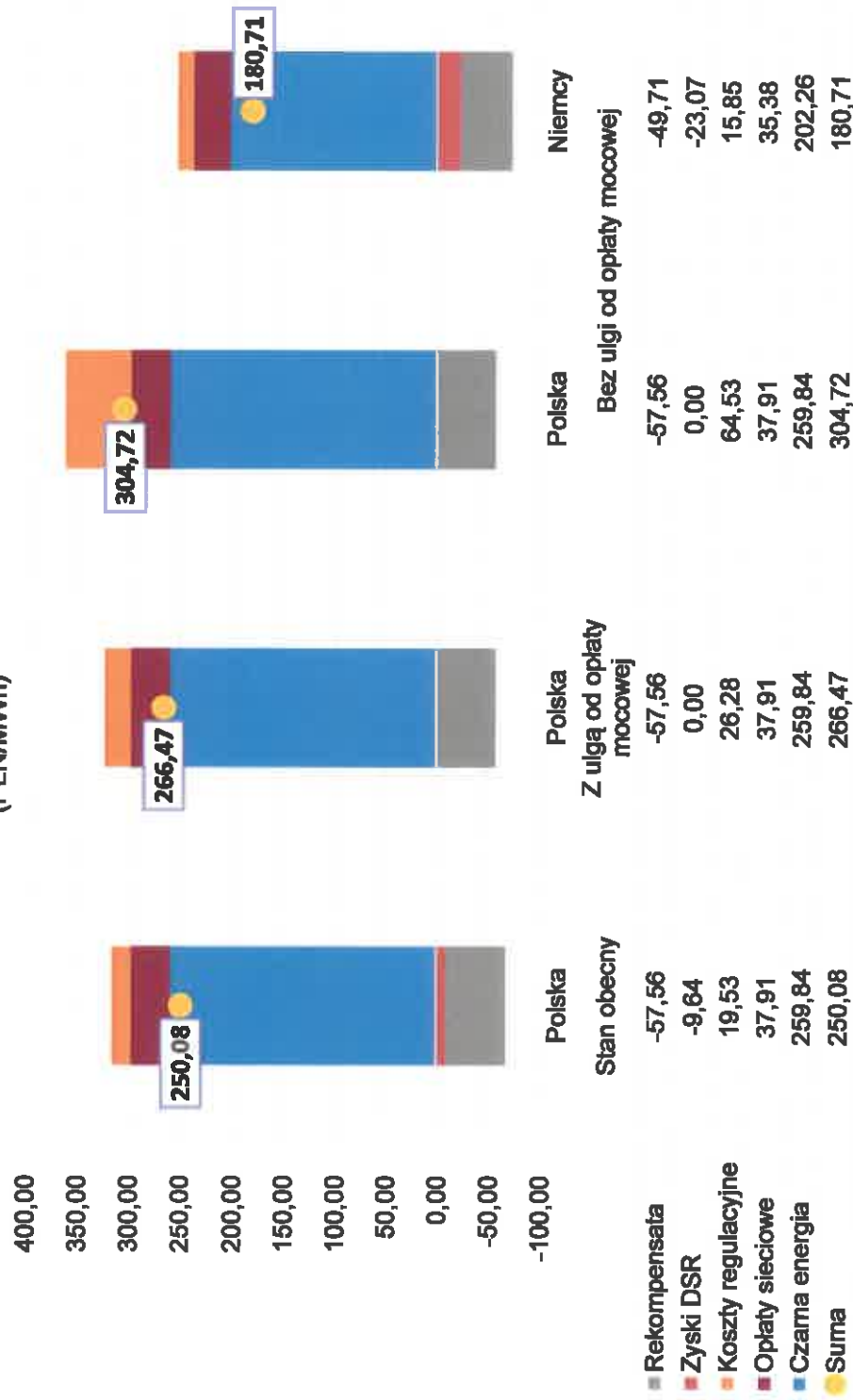
zdolności produkcyjne — produkcja stali surowej — zużycie wyrobów stalowych

Sektory zużywające stal [zmiana % rok do roku]

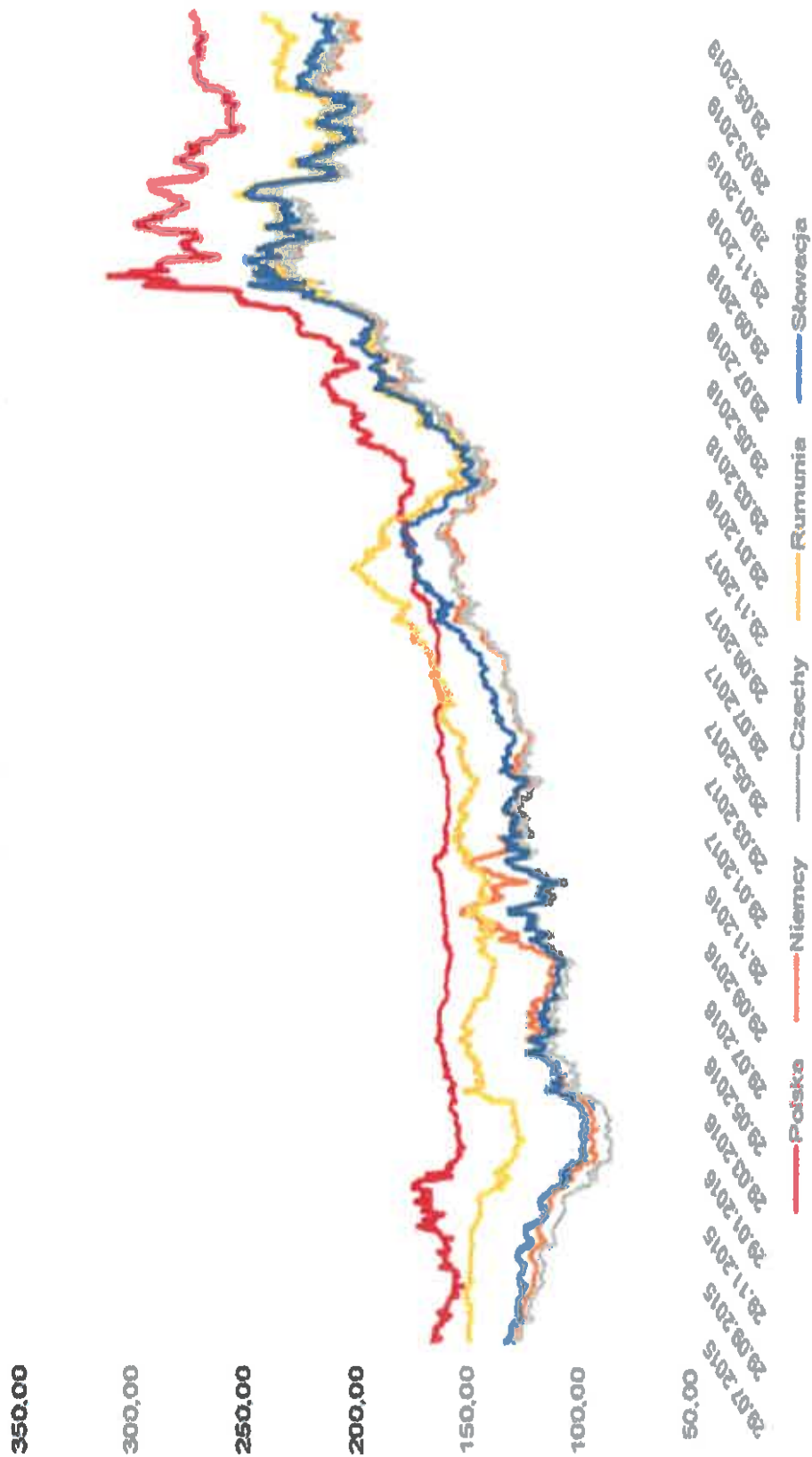

Źródło: GUS, HIPH

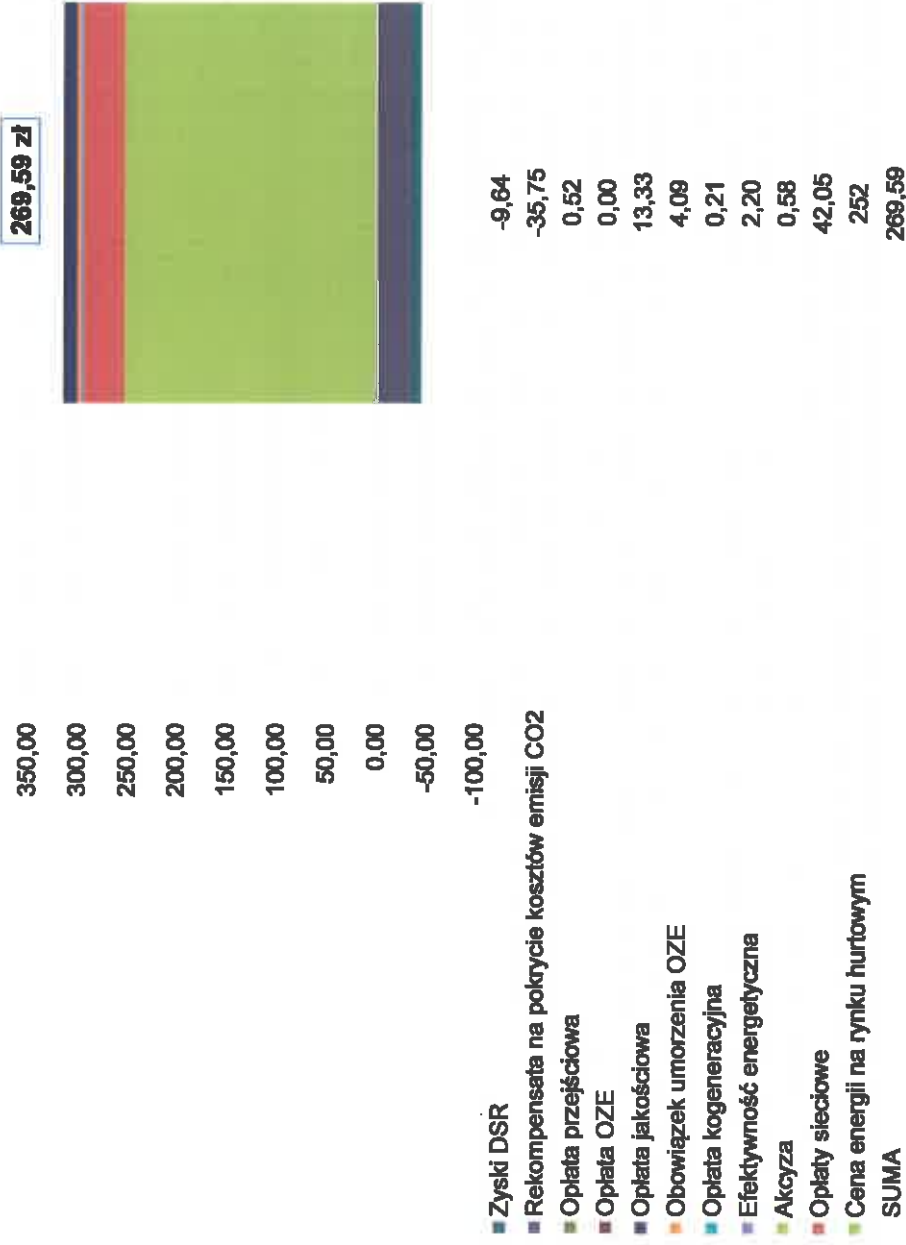
Wpływ ceny uprawnień CO2 i rynku mocy na strukturę kosztów energii w Polsce oraz w Niemczech (PLN/MWh)

Hurtowe ceny energii elektrycznej (PLN/MWh)

Struktura kosztu energii dla odbiorców przemysłowych w Polsce na początku 2020 r. (zł/MWh)

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
